

Debitne i kreditne kartice

O debitnim i kreditnim karticama smo učili u 3.razredu škole u ovom predmetu.

Nedavno smo u 4.razredu ponovili i naučili novih sadržaja za tekući račun i žiro račun.

Nadam se da se sjećaš koja kartica se dobiva uz tekući ili žiro račun. Koja? Sjećaš li se? Naravno, uz tekući ili žiro račun dobiva se debitna kartica.

...a što je sa kreditnom karticom? Može li ju svatko dobiti ili samo oni za koje banka procijeni da je kreditno sposoban?

Ako se ne sjećaš što je kreditna kartica, limit kartice, razliku između transakcijskog i dnevnog limita, upisnina i članarina, tada pročitaj te **dijelove nastavnog sadržaja** na stranicama **udžbenika 48 do 60.**

Kako je tekao razvoj kartica kroz povijest i neke zanimljivosti, pročitaj u slijedećem tekstu (Izvor: National green, 2019.lisopad):

„Kada i kako su se pojavile kreditne kartice?

Danas je kreditna kartica uobičajena stvar. Što je bio razlog njihovog izuma i kome ta ideja pripada?

Plastične kartice imaju nekoliko prethodnika. Na primjer, početkom 20. stoljeća velike robne kuće izdavale su metalne žetone svojim kupcima. Vodile su se posebne knjige u kojima je žeton utisnut suprotno imenu kupca. Tako je bilo moguće pratiti kupnje.

Kupac je zauzvrat morao vratiti sredstva u dogovorenom roku. Takve usluge koristili su samo lokalni, prilično imućni stanovnici. Ako je osoba dobila žeton (kasnije - čestitka), to svjedoči o njegovom visokom položaju u društvu.

Slika 1. Žetoni i čestitke

Zašto su dobili takvu ideju? Uostalom, bilo bi pouzdanije da prodavatelj prima plaćanje u gotovini ovdje i sada. Tajna je u tome da dobijete što više koristi. Ako klijent nema novca, ostavit će trgovinu bez ičega. Prema tome, on će novac trošiti negdje drugdje, a gubitak kupca predstavlja udarac prodavaču. Ovo je svojevrsna borba za profit i stalne kupce.

Nedostatak lokalnih tokena ili kartica je nemogućnost korištenja izvan grada primatelja ili na nekom drugom prodajnom mjestu. American Express je pronašao izlaz - izmislio je putničke čekove. Vlasnik čeka mogao ih je koristiti bilo gdje.

QTY.	CLASS	DESCRIPTION	PRICE	AMOUNT
1		Blue Rug	20.00	20.00
1		WHT	12.00	12.00
DATE 4-9-11			SUB TOTAL	32.00
REFERENCE NO.			TAX	2.24
ID FOLD / CHECK NO. / LIC. NO. STATE			REG. DEPT. CLERK	TSP
5464830			TOTAL	34.24

Slika 2. Putnički ček

Osim prodavaonica, kartice kupaca počele su se koristiti na benzinskim stanicama. No papir je u ovoj industriji brzo propao - tako su nastale reljefne čelične ploče proizvođača Farrington Manufacturing.

Pravi državni udar u pogledu prodaje dogodio se u Sjedinjenim Državama tijekom razdoblja 40-50-ih. Ovo se vrijeme obično naziva "trgovački bum". Pojavio se novi sustav nagodbe prema kojem kupci umjesto gotovine ostavljaju dokument u trgovinama. Ti su dokumenti prebačeni u banku, odakle je prodavač već primio plaćanje za svoju robu.

Zanimljiva činjenica: prve kreditne kartice u SSSR-u pojavile su se 1969. Lanac trgovina "Birch" počeo je prihvaćati kartice kluba Diners Club. To su bile posebne trgovine u kojima se plaćalo u stranoj valuti, za certifikate ili u obliku čekova.

Diners club

1950. godine pojavila se tvrtka Diners Club. Uspješno posluje i sada se zove Diners Club International. Nastanak ove tvrtke ima zanimljivu pozadinu.

Budući osnivač Diners Cluba, Frank McNamara, jednom je ručao u jednom restoranu i otkrio da je zaboravio svoj novčanik. Situacija je bila neugodna - nije mogao platiti ručak, te je na komad papira napisao iznos troška ručka, potpisao se i zamolio konobara da to primi na povjerenje, te da će naknadno donijeti novce. Restoran je prihvatio taj način plaćanja, jer im je to bio stalni gost. Na temelju toga Frank je došao na ideju da organizira klub čiji će klijenti moći posjetiti zabavna mjesta bez brige o novcu.

Suština Diners Cluba je sljedeća. Klijent sklapa ugovor s klubom, prema kojem Diners Club postaje njegov jamac. Nakon toga možete koristiti razne usluge partnera kluba - svi računi idu jamcu.

Diners Club redovno šalje izjave kupaca o troškovima, a on se obveže jednom mjesečno u potpunosti vratiti sve troškove. Prve kartice njih od 200 komada, izdane su 1950. godine, a već ih je krajem godine bilo najmanje 20 tisuća.

Slika 3. Prve kreditne kartice

Prve bankovne kartice

Dugo je Diners Club radio bez natjecatelja. No, 1958., financijska institucija Bank of America izdala je svoje kreditne kartice s ograničenjem od 500 USD - BankAmericard. Vrijedi napomenuti da su kreditne kartice prije izdavale druge banke. Na primjer, 1951. godine pojavila se prva bankovna kartica Long Island banke. Međutim, BankAmericard se brzo i masovno proširio.

Zanimljiva činjenica: Banka Amerike nakon uspjeha kreditnih kartica ponudila je suradnju drugim bankama. Ali niti jedna institucija nije pokušala na svoje kartice napisati ime natjecatelja. Tako je postojala jedinstvena marka VISA - platni sustav koji i dalje vodi na tržištu po broju transakcija.

Povijest kreditnih kartica počela je s njihovim pojednostavljenim prethodnicima. Početkom 20. stoljeća bili su to metalni tokeni, koji su se izdavali samo redovitim kupcima određenih trgovina. Kasnije su se pojavile kartonske kartice na kojima su se mogle praviti bilješke. Zatim - reljefne kartice i tako dalje do modernijih plastičnih kartica s magnetskim vrpčama i mikrovezama. Prvom univerzalnom kreditnom karticom smatra se kartica koju je 1950. godine izdala tvrtka Diners Club. „

Izvor: National green, 2019. lisopad

Sada se vraćamo u stvarnost. Potrebno je klijentu Ivanu Kovačević dati upute kako da otvori kreditnu karticu za sebe.

NAPOMENA: Neke podatke morate sami izvući, nadopuniti povezati (npr. poštanski broj, ako je Osijek, sami dodate poštanski broj, ili neke kućice morate sami shvatiti što treba označiti).

Vi kao bankar prvo dajete klijentu obrazac s informacijama

<https://www.pbzcard.hr/media/213627/premium-visa-gold-intp324.pdf>

U tom obrascu se nalaze opće upute te pristupnica koju klijent popunjava prema uputama, koje su malo pobrkane, pa dobro čitajte.

Klijent Ivan Kovačević želi Premium Visa Gold Karticu.

Ivan živi u Osijeku, 31000 na adresi Ivana Gundulića 31.

Kao dokument donosi osobnu iskaznicu PU osječko baranjske, broj 114623089, s rokom važenja do 10.08.2029., OIB 65958692325.

Ivan je rođen u Osijeku 2.3.1980.godine, te ima hrvatsko državljanstvo.

Ivanova majka je Marija Ivić.

Za komunikaciju ima samo mobilni uređaj s brojem 091/359687.

Izričito naglašava da želi e-račun na e-mail adresu ivankovacevic@gmail.com.

Na kartici treba biti napisano ime IVAN KOVAČEVIĆ.

Ivan je zaposlen u tvrtki DINOS d.d., u Osijeku, Vukovarska ulica 105. OIB tvrtke 45853679621.

Ivan je dosada odradio 15 godina staža. Kod ovog poslodavca radi tek od 10.mjeseca 2023., kao administrativni tajnik jer je završio Ekonomsku i upravnu školu Osijek.

Dobio je ugovor na neodređeno.

Ivan nije politički izložena osoba.

Zadnja redovna neto plaća koju je primio 8.10.tekuće godine iznosila je 720,36 €. Dodatnih prihoda nema.

Kartica mu treba za plaćanje roba i usluga na mjesečnoj razini planira potrošiti maksimalno do 300,00 €.

Ne želi nikome davati punomoć, ali ga je Premium Rewards program zainteresirao, te želi u njemu sudjelovati.

Dodatnu karticu ne želi nikome davati.

Datum je današnji.

Kada u banci isprintate ovu pristupnicu, tada bi se Ivan potpisao.

Sada otvarate niže navedeni link Upitnik za fizičku osobu korisnika osobne.

https://www.pbzcard-premium.hr/media/3165/pbzc-2024-kyc-upitnik-fizicke-osobe-osobne-kartice_hr.pdf

Popunjavate samo 1.stranicu.

Za popunjavanje koristite iste podatke za osobu Ivan Kovačević koje ste koristili i za pristupnicu.

Datum je današnji, Osijek.